

Netwerkovereenkomst Arnhem Cultuurparticipatie 55+

1-10-2023 – 1-10-2027

ROZET
ontmoet
ontdek
ontwikkel

Inleiding

Elk mens heeft de behoefte om nieuwe dingen te ontdekken, om verborgen talenten te ontwikkelen, om het uiterste uit zichzelf te halen. Niet iedereen krijgt daar in zijn leven de kans voor. Veel ouderen hebben wel een brede belangstelling of passie, maar deze zijn in hun leven niet of onvoldoende aangeboord. Geluk, zingeving, goed in je vel zitten, het kan allemaal worden gestimuleerd door deze talenten of belangstelling aan te boren. Samen met anderen dit beleven voorkomt eenzaamheid en geeft bevestiging en plezier.

Cultuur is een perfecte manier om mensen met elkaar te verbinden en meer begrip voor elkaar te ontwikkelen. Cultuur heeft niet altijd taal nodig en is bij uitstek een middel om verschillende generaties en culturen te binden. Ontmoetingen met verhalen en het zelf ervaren, in beeld, geluid en gevoel, dragen bij aan de betrokkenheid naar elkaar en het wegnemen van vooroordelen.

In de periode 2019 – 2021 nam Arnhem deel aan het programma Age Friendly Cultural Cities van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Financieel mede mogelijk gemaakt door de gemeente werd een programma opgezet waaraan zowel kunst- en cultuurpartners als zorg- en welzijnsorganisaties voor ouderen actief deelnamen. Het programma richtte zich op het bevorderen van het welzijn van ouderen door cultuurparticipatie.

Arnhem richtte zich op de brede doelgroep: van de actieve, zelfstandige en mentaal vitale oudere tot de kwetsbare oudere met dementie in een zorglocatie. In een rijk geschakeerd programma werden de ouderen verleid om mee te doen en actief te participeren middels kunst en cultuur.

Dit programma werd voortgezet in de periode 2021 – 2023, waarbij projecten werden gecontinueerd en uitgebreid en nieuwe initiatieven werden ontwikkeld en uitgevoerd.

Doel van het programma was om door middel van een samenhangende aanpak de kwaliteit van cultuurparticipatie voor ouderen vervolgens te borgen. Dat blijft het doel, dat we middels deze overeenkomst verder willen borgen en verstevigen. Deze stevige basis stelt ouderen in staat te blijven meedoen, elkaar te ontmoeten, gekende en ongekende talenten te ontwikkelen en daarmee het gevoel van welbevinden te verhogen. Zo wordt bovendien bijgedragen aan de gezondheid en wordt daarmee een mogelijke zorgvraag uitgesteld of verminderd.

In het kader van de verduurzaming van de bereikte resultaten en de doorontwikkeling en uitbreiding ervan willen de partners het programma nu voortzetten in de vorm van een netwerkovereenkomst voor vier jaren, onder de titel Arnhem Cultuurparticipatie 55+, 2023-2027.

1.1 Het programma Cultuurparticipatie 55+ kent vijf doelen, het

- zorgt voor een stevig, samenhangend en herkenbaar aanbod dat onderdeel uitmaakt van het aanbod in het kader van de WMO taken van de gemeente en het zorgprogramma van de maatschappelijke partners. Het sluit daarmee aan bij het gemeentelijk beleid en de kerndoelen van de Teams Leefomgeving van de gemeente Arnhem, die erop gericht zijn maatwerk te leveren en het beleid direct te koppelen aan de praktijk en de vraag in de wijken.
- verhoogt het welbevinden van ouderen door inzet van kunst en cultuur als middel dat activeert en ontmoeting stimuleert.
- bestendigt, onderhoudt en ontwikkelt de samenwerking tussen cultuur, zorg en welzijn, maatschappelijke partners en de gemeente. Zo heeft cultuurparticipatie voor ouderen een vaste en vindbare plek voor zowel de doelgroep ouderen als de professionals, de mantelzorgers en de aanbieders.
- stimuleert het leven lang ontwikkelen. Immers het deel uitmaken van een sociale omgeving, het (her) ontdekken van eigen talenten en zelfontwikkeling zijn niet leeftijdsgebonden en dragen bij aan geluk, zingeving en gezondheid.
- stimuleert begeleiders (professionals en vrijwilligers) om hun competenties op het gebied van cultuurparticipatie te onderhouden en te verdiepen.
- besteedt aandacht aan ouderen uit van oorsprong andere culturen en aan diversiteit en inclusie.
- heeft aandacht voor andere partners die zich richten op ouderen, zoals het Sportbedrijf Arnhem, natuurorganisaties, ouderen organisaties en Arnhem University
- stimuleert culturele instellingen beleid te voeren dat gericht is op participatie van ouderen, en aanbod voor ouderenzorg en -welzijn te ontwikkelen dat is afgestemd op de doelen voor het gebied cultuurparticipatie

1.2 Ter ondersteuning zijn de volgende middelen beschikbaar:

- Jaarlijkse bijdrage van de partner-zorgorganisaties
- Ad hoc bijdragen van andere zorgorganisaties en de welzijnspartner voor ouderen voor aangevraagde projecten
- Bijdrage in natura door de partners, d.m.v. het beschikbaar stellen van ruimtes, kennis, netwerk en (waar mogelijk) personeel
Deze bijdrage wordt jaarlijks, voorafgaand aan het volgende jaar geëvalueerd en voor het volgende jaar vastgesteld, aan de hand van de planning.
- Overige inkomsten uit fondsenwerving, individueel en gemeenschappelijk
- Jaarlijks volgt een evaluatie, niet alleen financieel, maar ook inhoudelijk

2.1 Beleidskader

Cultuurparticipatie is het 'met het hoofd, het lijf, handen en het hart' deelnemen aan de maatschappij met kunst, taal en erfgoed. Cultuurparticipatie is erop gericht culturele competenties aan te boren en het kan een belangrijke ondersteuning zijn bij het bereiken van andere doelen, bijvoorbeeld het stimuleren van het gevoel "er toe te doen" door ouderen aan te spreken op hun persoonlijkheid en te refereren aan hun belangstelling en geschiedenis (reminiscentie). Daarbij dragen wij bij aan eenzaamheidsbestrijding en zingeving.

De gemeente Arnhem hecht grote waarde aan het effect op mensen die actief bezig zijn met kunst of erfgoed, als beoefenaar, als vrijwilliger, of als toeschouwer. Dit geldt ook voor de economische waarde voor de stad van een aantrekkelijk cultureel klimaat voor alle leeftijden.

Goede cultuurparticipatie vergt een lange adem en commitment van alle betrokken actoren. We bouwen daarbij voort op het programma AFCC; Het bruist aan de Rijn, dat in 2019 van start ging. Het programma is erop gericht om de kwaliteit van de culturele activiteiten voor en met ouderen te benoemen, in beeld te brengen en zeker te stellen. We expliciteren de gedeelde verantwoordelijkheid van zorg- en welzijn voor ouderen en cultuur hiervoor.

Waarom deze samenwerkingsovereenkomst?

De ACP55+ partners hebben een stuurgroep ingesteld die tot doel heeft te komen tot een efficiënte, op kwaliteit gerichte organisatie en communicatie. Deze stuurgroep wil ook de komende jaren cultuurparticipatie voor ouderen in Arnhem borgen. De afspraken, inhoudelijk, organisatorisch en financieel, gaan een paraplu vormen waaronder de zorg- en welzijnspartners, maatschappelijke partners en culturele partners samenwerken.

3. Programma 2023-2027

Naar aanleiding van gesprekken, gevoerd door de netwerkcoördinator op beleidsniveau met de verschillende partners, heeft de stuurgroep een aantal gedachten en concepten geformuleerd die de basis vormen voor de cultuurparticipatie van ouderen in Arnhem. Taken, verantwoordelijkheden en bijbehorende competenties evenals enkele nieuwe inzichten zijn hierin meegenomen.

Daarbij wordt uitgegaan van het differentiëren van de activiteiten naar verschillende doelgroepen binnen de grote doelgroep ouderen: vitaal – beperkt vitaal – kwetsbaar. De systematiek doorloopt, al naar gelang de mogelijkheden, de vraag en de interesse van de ouderen zelf volgens het traject ontmoet → ontdek → ontwikkel.

Aanbod, infrastructuur, culturele partners, expertise en middelen zijn allemaal voorhanden in Arnhem. Het gaat erom dat ze slim met elkaar gecombineerd moeten worden om antwoord te kunnen geven op de vraag van de organisaties die cultuurparticipatie voor ouderen willen invullen.

Om dit te realiseren is er een goede netwerkcoördinator nodig die weet wat er bij de ouderen en binnen de zorg voor ouderen speelt en in staat is om de mogelijkheden van veranderingen te respecteren en een lijn uit te zetten over enkele jaren zodat cultuurparticipatie een goede plek heeft binnen de zorgstructuur en de wensen van de ouderen zelf.

3.1 Ambities

We noemen enkele ambities:

- De visie op cultuurparticipatie door ouderen wordt verder doorontwikkeld
- De activering, zingeving en eenzaamheidsbestrijding door middel van cultuur wordt voortgezet en uitgebreid.
- Samen met partners die in cultuurparticipatie een rol spelen, wordt gewerkt vanuit de gedachte van een community of practice.
- Er is een integrale benadering van zorg en welzijn met cultuur
- Er is specifieke aandacht voor inclusie en intergenerationele activiteiten
- Eigen activiteitenbegeleiders en vrijwilligers worden begeleid in een gezamenlijke werkwijze m.b.t. cultuur als middel, gebaseerd op een visie waarin kunst en cultuur een bijdrage levert aan het welzijn van ouderen
- De visie van de betrokken organisaties is leidend en biedt diverse perspectieven voor ouderen

3.2 Prestaties

We verwachten op basis van de afspraken dat alle partners samenwerken binnen een goed georganiseerde infrastructuur. Rozet heeft hierin een essentiële rol wat betreft de coördinatie.

3.3 Partijen en verantwoordelijkheden

Om de samenwerking te borgen, te kunnen sturen en bijstellen op basis van de gezamenlijk vastgestelde doelen en uitgangspunten wordt een stuurgroep samengesteld.

De Stuurgroep

- Twee vertegenwoordigers van de zorglocaties, één vertegenwoordiger van de welzijnsorganisatie
- Twee vertegenwoordigers uit de culturele instellingen
- Eén vertegenwoordiger van de maatschappelijke partners
- Eén vertegenwoordiger van Rozet, Arnhem
- Vertegenwoordiger van de gemeente, programma Welzijn en wijken
- Vertegenwoordiger van de gemeente, programma Cultuur
- Netwerk coördinator
- Komt minimaal vier keer per jaar bij elkaar, op initiatief van de netwerk coördinator

Het plenair overleg

- Per partner een vertegenwoordiger en vertegenwoordiger vanuit de vrijwilligers
- Dicht op de werkvloer
- Gericht op de praktische uitvoering
- Komt minstens vier keer per jaar bij elkaar

Netwerkcoördinator

- Ziet erop toe dat afspraken in convenant worden nageleefd
 - Draagt zorg voor de monitoring, bijstelling en evaluatie.
- De verwachting is dat gedurende deze periode van samenwerking regelmatig situaties zullen veranderen.

Zorg- en welzijnspartners en maatschappelijke partners

DrieGasthuizenGroep, Pleyade, SWOA, Rijnstad, Humint Solutions

Verantwoordelijkheden:

- Visieontwikkeling voor komende jaren op Cultuurparticipatie door ouderen
- Meer aandacht genereren en implementeren in het algemene beleid van cultuur
- Zorgen voor draagvlak bij de eigen organisatie voor actieve en structurele cultuurparticipatie

De grote Culturele Instellingen

Phion, Museum Arnhem, Nederlands Openluchtmuseum, Introdans, Rozet

- Ontwikkelen een programma, zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van dit aanbod en stemmen wens en behoefte af met de zorg- en welzijnsinstellingen.

Rozet, Arnhem

- Is netwerkcoördinator:
- Geeft inhoudelijke taken op professionele wijze vorm in relatie tot aanbieders (culturele instellingen, maatschappelijke partners) en vragers (zorg en welzijn en de ouderen zelf).
- Treedt op als adviseur en gesprekspartner van de verschillende partners en kan op alle niveaus bewegen.
- Zorgt voor de communicatie tussen de verschillende partijen.

Plenair overleg partners

- Om dicht bij de uitvoering en de inhoud te kunnen opereren is er een plenair overleg samengesteld die, gevraagd en ongevraagd, de projectleider van advies dient. In deze klankbordgroep zijn diverse coördinatoren/ projectleiders van de partners vertegenwoordigd, alsmede een vertegenwoordiger van de vrijwilligers.
- Rol: reflecteren en daar waar nodig bijstellen of nieuwe plannen ontwikkelen voor de uitvoering van de cultuurparticipatieprogramma's voor ouderen, zowel voor de vitale als de beperkt vitale en de kwetsbare ouderen binnen het onderwijs. Aanleveren van materiaal voor communicatie.
- Driemaandelijks is er overleg tussen de partijen om elkaar te informeren over de voortgang van het programma Cultuurparticipatie en nader af te stemmen.

Financiële afspraken:

Uitgangspunt is dat financiële afspraken voor 2 jaar worden aangegaan.

- Rozet zet personeel in (o.a. de projectleider) om e.e.a te plannen en te organiseren.
- De zorgorganisaties dragen bij met een bedrag van € 5000 per jaar.
- De overige afnemers dragen bij naar rato van de afname van de producten.
- Voor sommige projecten zal door de uitvoerenden een eigen bijdrage per deelnemer worden gevraagd.
- Voor wijkactiviteiten zal de maximum bijdrage gedifferentieerd en situationeel worden bepaald, eventueel aangevuld met externe gelden.
- Om deze financiële voornemens door te nemen zal een werkgroep worden samengesteld.

Bijdrage partners in natura

- Partners dragen in natura bij door het beschikbaar stellen van ruimtes, personeel, kennis, en technische ondersteuning waar nodig en waar mogelijk.

4. Partijen

Zorg en Welzijn:

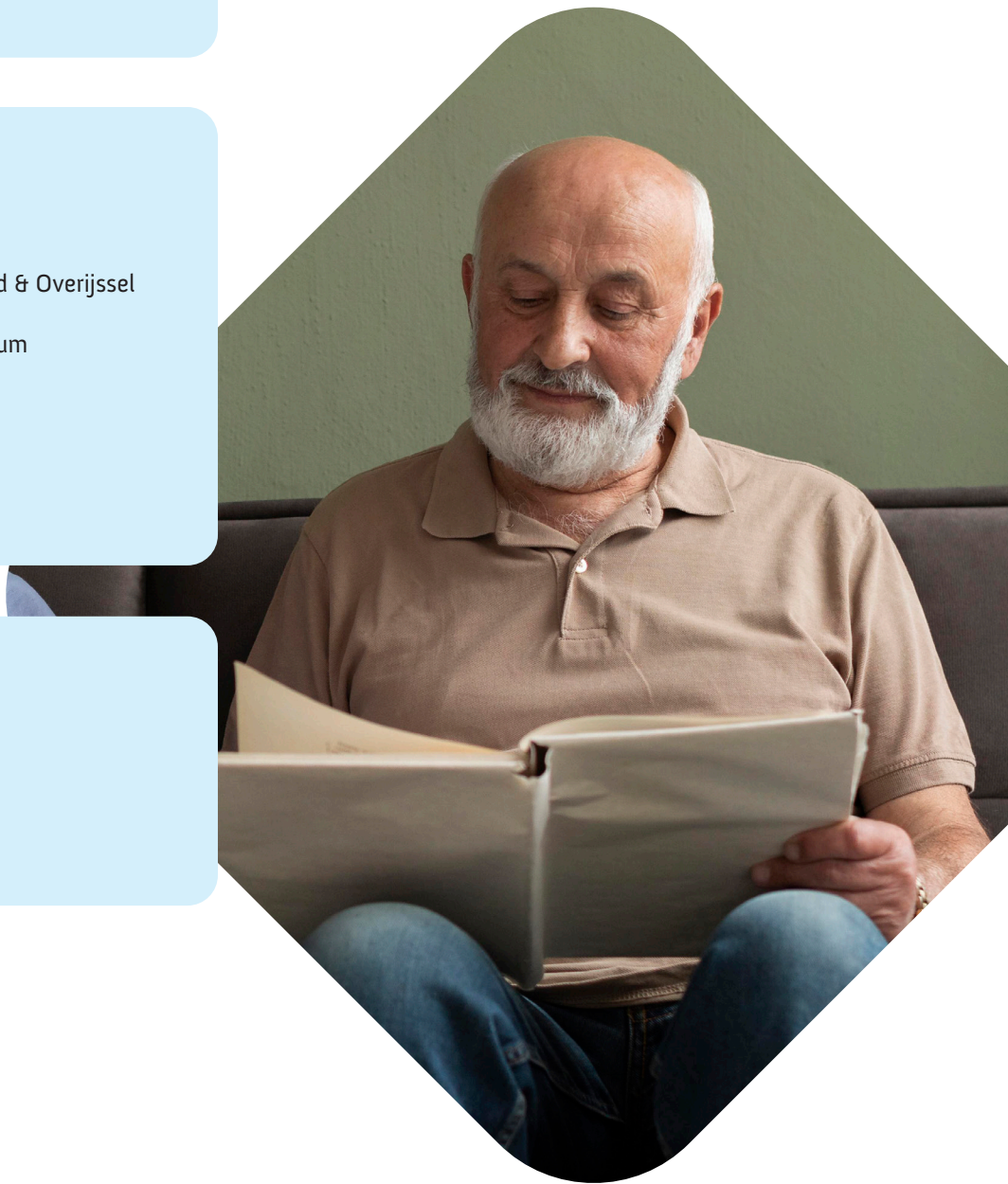
- DrieGasthuizenGroep
- Stichting Pleyade
- SWOA (Stichting Welzijn Ouderen Arnhem)

Cultuur:

- Introdans
- Phion, Orkest van Gelderland & Overijssel
- Nederlands Openluchtmuseum
- Museum Arnhem
- Rozet

Maatschappelijke partners:

- Stichting Rijnstad
- Humint Solutions

Fotografie: Marcel de Bont (Bijeenkomst De Nieuwe Oudere), Hans Gerritsen (Introdans), Zefanja Hoogers (Rozet), Stockfotografie (Freepik)

Informatie en Communicatie

Stichting Rozet zal, in overleg met de stuurgroep, zorg dragen voor de algemene communicatie rondom het gehele project.

Looptijd

Het convenant heeft een looptijd van 4 jaar en gaat in op 1 oktober 2023. Drie maanden voor het einde van dit convenant worden de afspraken geëvalueerd en afspraken gemaakt voor het vervolg.

Clausule Drie Gasthuizengroep: De intentie om 4 jaar verbonden te zijn is er zeker. Wel moet de mogelijkheid blijven om hierin tussentijdse aanpassingen te doen. Dit omdat er tegelijkertijd ook veel ontwikkelingen zijn voor ouderenzorg/thuiszorg(organisaties) en wij de komende 4 jaar hierin ook nog niet geheel kunnen overzien.

Aldus overeengekomen en ondertekend te Arnhem op 26 oktober 2023

ONDERTEKENAARS

STICHTING PLEYADE

Theo de Kool, *bestuurder*

PHION, ORKEST VAN GELDERLAND & OVERIJSEL

Pieter Siebinga, *Adviseur van het bestuur*

STICHTING DRIEGASTHUIZENGROEP

Karin Reesing, *bestuurder*

MUSEUM ARNHEM

Saskia Bak, *directeur*

STICHTING WELZIJN OUDEREN ARNHEM

Sylvia Swart, *directeur / bestuurder*

STICHTING INTRODANS

Marieke van 't Hoff, *zakelijk directeur*

STICHTING RIJNSTAD

Maudy Hylkema, *directeur/ bestuurder*

HUMINT SOLUTIONS

Maya Lievegoed, *directeur*

NEDERLANDS OPENLUCHTMUSEUM

Teus Eenhoorn, *directeur*

STICHTING ROZET, ARNHEM

Jenny Doest, *directeur/bestuurder*